

Pouk, ki navduši

Urška Šimnic Novak,
Osnovna šola Staneta
Žagarja Lipnica

Blago kot material za likovno ustvarjanje

Povzetek: Projektno učno delo presega okvirje pouka. Ne uvrščamo ga med učne metode, ampak med didaktične sisteme, saj združuje elemente direktnega učiteljevega vodenja učnega procesa in elemente samostojnega dela učencev (Bezjak, 2013). Ugotovila sem, da je projektno učno delo zelo primerno za delo v oddelku podaljšanega bivanja, saj učitelj ni obremenjen z učno snovjo, obenem pa učenci z veseljem ustvarjajo v različnih likovnih tehnikah, z različnimi materiali in si na ta način pridobivajo nova znanja. Odločila sem se, da bomo izdelovali iz blaga, saj nam ponuja različne možnosti ustvarjanja, hkrati pa je učencem zanimivo, saj v šoli večinoma ustvarjajo iz papirja, kartona, odpadnih materialov, gline, slanega testa. Obenem pa si s postopki, kot so rezanje, šivanje, lepljenje ... razvijajo fino motoriko, s katero ima težave marsikateri učenec. Glavni nosilci aktivnosti so bili učenci, jaz sem jih usmerjala, vodila, jim svetovala, kaj bi lahko še naredili, jim bila v pomoč pri izvedbi, saj so bili še razmeroma majhni (2., 3. razred) in nekateri še ne preveč vešči ravnanja s škarjami, šivankami in drugim potrebnim orodjem. Naše delo smo pričeli s pogovorom o blagu in izdelkih iz njega, sledila je predstavitev izdelkov, ki smo jih izdelali, zbiranje potrebnega materiala in pripomočkov ter pričeli z delom. Po zaključku posameznega izdelka je sledila evalvacija. Učenci so pripovedovali, ali so zadovoljni z izdelkom, kaj bi lahko izboljšali, kaj jim je pri delu povzročalo največ težav. Nekatere izdelke smo ponudili staršem na novoletnem bazarju. **Gljučne besede:** projektno učno delo, blago, izdelki iz blaga, oddelk podaljšanega bivanja, ustvarjalni izdelki. **Cloth as the material for art creation. Abstract:** Project work goes beyond regular instruction. It is not a part of teaching methods but more likely a part of didactic systems as it combines the elements of the teacher's direct guidance as well as the elements of student's individual work (Bezjak, 2013). I found out that project work is well suited to after school care classes because the organisation is not limited to subject matter and student are free to learn via different art techniques and materials. Due to the fact that student usually use paper, waste material, clay and salted dough to create, I decided to use cloth instead. It offers numerous possibilities and introduces procedures such as cutting, sewing, sticking which help students to develop fine motor skills. Students were the main actors, my job was to monitor and advise, as they were relatively young and some of them not very skilful in using different tools such as scissors and sewing needles. We started our work with discussion about cloth and the products, and then gathered the material and start with work. At the end we evaluated the process and presented the products which we manufactured. Students talked about how satisfied they were with their product, what could be improved and where the problems were. Some of the product was sold in the bazaar. **Key words:** project work, cloth, cloth products, after school care class, innovative products.

Načrtovanje projektних dejavnosti

Delo v oddelku podaljšanega bivanja poteka drugače kot delo pri pouku. Učitelji ga prilagajamo interesom, željam in sposobnostim učencev, tudi vsebine lahko sproti prilagajamo. Tako so aktivnosti lahko

aktualne, zanimive in v skladu z interesi, sposobnostmi ter možnostmi učencev. Učenci so v PB že nekoliko utrujeni, naveličani, nekateri komaj čakajo, da odidejo domov, zato je toliko bolj pomembno, da učitelj izbira dejavnosti, ki so otrokom zanimive, da pritegnejo njihovo pozornost in spodbudijo sodelovanje. Učitelj ima proste roke pri izbiri dejavnosti in aktivnosti, ki jih bo izvajal z učenci.

Že v jesenskem času šolskega leta 2011/12 sem se odločila, da bomo z učenci ustvarjali preko projektnega učnega dela, ki združuje elemente direktnega učiteljevega vodenja učnega procesa in elemente samostojnega dela učencev. Učenci se pri takem načinu dela samostojno učijo, ob posredni učiteljevi pomoči: opazujejo neki postopek, zbirajo potrebne podatke, raziskujejo, rešujejo probleme ali izvajajo neko praktično aktivnost. Učitelj jih med delom spodbuja, usmerja, oz. jim pomaga pri učenju oz. izvajanju samega projekta (Bezjak, 2013). Tak način dela nam omogoča ureničevanje številnih medpredmetnih povezav. Želela sem, da učenci v projektu spoznajo nekaj novega, nek nov material. Blago je izredno privlačen material, ker ga učenci v šoli ne uporabljajo pogosto, zato jim je delo z njim zanimivo. Omogoča različne možnosti uporabe: lahko ga režemo, lepimo, šivamo, kombiniramo z drugimi materiali. Iz njega lahko izdelujemo različne igrače, nanj rišemo, ga uporabimo za različne kolaže, izdelavo nakita ... Preko tako nastalih izdelkov si učenci pridobivajo nove izkušnje, znanje, spretnosti, sposobnosti ter razvijajo fino motoriko, ki je zelo pomembna tudi za druga področja. Učenci so spoznali blago, njegovo izdelavo, uporabnost v vsakdanjem življenju, številne možnosti uporabe ter orodja in pripomočke, ki jih pri tem uporabljamo. Med šolskim letom se zvrsti kar nekaj dni in praznikov, ki jim v šoli posvečamo dodatno pozornost. V okviru projektnega učnega dela sem se odločila, da bomo izdelovali izdelke iz blaga, povezane z določenimi tematskimi dnevi, kot so npr. pričetek šolskega leta, teden otroka, dan zemlje, novoletni prazniki ...

Izvedba projekta in vključenost učencev

Načrtovane dejavnosti smo izvajali delno ob tehniških dnevih in nekaj v urah v oddelku podaljšanega bivanja. Posamezne izdelke smo ustvarjali ob nekaterih tematskih dnevih, ki se zvrstijo med letom, kot sta npr. dan Zemlje, Teden otroka. Vključeni so bili učenci dveh oddelkov podaljšanega bivanja, to so učenci od 1. do 3. razreda, občasno so se nam pridružili tudi učenci 4. razreda. Učenci so bili aktivni ves čas izvajanja dejavnosti,

saj so sodelovali pri zbiranju materiala, podajanju idej za izvedbo in samem ustvarjanju izdelkov. Glavni nosilec dejavnosti so bili učenci, učitelji smo bili njihovi mentorji, svetovalci, usmerjevalci dejavnosti.

Učencem sem najprej predstavila material, iz katerega bomo ustvarjali – to je blago. Naše delo smo pričeli s spoznavanjem blaga: kako ga izdelajo, spoznali smo vrste blaga in njegovo uporabo v vsakdanjem življenju. Sledilo je branje pravljice Kdo je napravil Vidku srajčico. Pravljica nam je služila kot iztočnica za izdelavo kosa tkanine s pomočjo otroških statev. Nato smo pričeli z ustvarjanjem iz blaga v različnih likovnih tehnikah. Pri delu je šlo za integracijo različnih vsebin iz različnih predmetnih področij.

Ob posameznem tematskem dnevu sem predstavila osnovno temo. Učenci so pripovedovali ideje, kaj bi v okviru teme lahko naredili. Izdelali smo načrt, zbrali potreben material, pripomočke in orodja ter pričeli z delom. Pri izbiri ideje smo gledali na uporabnost izdelka, npr: Lev gre na lov – družabna igra; medvedek – darilo, nakit – darilo ... Pri vsaki nalogi smo se z učenci dogovorili o varnostnih ukrepih, ki so se jih med ustvarjanjem držali. Dejavnosti so, odvisno od naloge, izvajali individualno, v parih, v manjših ali večjih skupinah. Po opravljeni nalogi smo izdelke obesili na pano, da so si jih lahko ogledali tudi ostali učenci naše šole in njihovi starši, oz. jih shranili, da smo jih lahko ponudili staršem na novoletnem bazarju.

Primer: potek izdelave medvedka iz blaga

1. korak

Priprava pripomočkov in materiala potrebnega za izdelavo medvedka:

- svinčnik
- škarje
- šivanka
- bucike
- kosi blaga
- sukanec
- vata oz. polnilo

2. korak

Iz kartona izrežemo šablono medveda. Šablono položimo na blago in narišemo dva enaka obrisa medveda.

3. korak

Obrisa izrežemo.

4. korak

Izrezana obrisa položimo enega na drugega, ju spnemo z bucikami in sešijemo s prednjimi vbodi. Ob strani pustimo nekaj cm široko odprtino.

5. korak

Medvedka obrnemo od znotraj navzven. Na ožjih mestih si pomagamo s svinčnikom.

6. korak

Z vato napolnimo notranjost medvedka. Ko je igračka dovolj napolnjena, z robnimi vbodi zašijemo še odprtino, ki nam je ostala.

7. korak

Okrog vratu medvedku zavežemo pentljo.

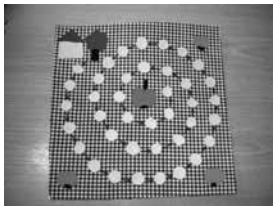
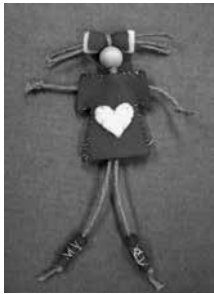

8. korak

Medvedek je končan, pripravljen, da razveseli obdarovanca.

Nastali izdelki glede na tematiko:

Blago	Dan Zemlje	Pričetek šolskega leta	Teden mobilnosti
Slika 1: Tkanina 	Slika 2: Medvedek 	Slika 3: Stojalo za svinčnike 	Slika 4: Vozila – kolaž
Teden otroka	Opismenjevanje	Dan varčevanja	
Slika 5: Otroci sveta 	Slika 6: Igra Lev gre na lov 	Slika 7: Abeceda 	Slika 8: Hranilnik
Novo leto in obdarovanje			
Slika 10: Voščilnice 	Slika 11: Zapestnice 	Slika 12: Verižice 	Slika 13: Angelčki
Jesen			
Slika 14: Okraski za jelko 	Slika 15: Sadje 		

Zaključek

Projektno učno delo presega klasični pouk, ki je pogosto usmerjen predvsem k poučevanju vsebin enega predmeta. Projektno učno delo zahteva tematsko problemski pristop, konkretnost tematike z usmerjenostjo na življenjsko situacijo, ciljno naravnost in usmerjenost dejavnosti s težiščem na aktivnosti učencev, pri čemer gre za upoštevanje interesov učencev, njihovih potreb in sposobnosti, poudarek je tudi na izkustvenem učenju in sodelovanju med učenci (Bezjak, 2013).

Učenci skozi celoten proces, preko različnih aktivnosti pridobivajo izkušnje, spretnosti in znanja z različnih področij ter obenem razvijajo fino motoriko. Otrok se na ta način izkustveno uči različnih učnih vsebin, pri čemer povezuje različna znanja, ki jih projektno učno delo s svojo odprtostjo omogoča.

V oddelku podaljšanega bivanja je povezovanje med različnimi vsebinami veliko lažje kot pri samem pouku. Izbirala sem vsebine in teme, ki so bile učencem dovolj zanimive in pestre, da so jih radi izvajali. Ustvarjali so iz blaga, ki jim je ponujalo različne možnosti in izdelave. Učenci so rezali, lepili, šivali, kombinirali različne materiale in tehnike in pri tem urili in razvijali svoje ročne spretnosti. Učencem se je samo ustvarjanje in

nastali izdelki zdeli zanimivi, radi so sodelovali tudi dečki, kar me je nekoliko presenetilo.

Projektno učno delo nam je omogočalo pridobivanje izkušenj, razvijanje ročnih spretnosti ter prepletanje znanj z različnih področij: slovenščine, naravoslovja, likovne in tehnične vzgoja, matematike in družboslovja.

Zelo je pomembno pa predvsem to, da so učenci s svojimi idejami, zamislili in rešitvami lahko ves čas aktivno sodelovali. Bili so soustvarjalci učnega procesa in seveda svojega dela. ■

Viri in literatura

1. Adams, S. (1998). Imenitna knjiga iger: več kot 30 najbolj priljubljenih iger z vsega sveta. 1. izd. Ljubljana, Mladinska knjiga.
2. Bezjak, J. (27. maj 2013). Projektno učno delo. Dostopno na spletnem naslovu: <http://lebinca.com/projekt/teorija-PUD.pdf>.
3. Knez, S. (2002). Vzgojno-izobraževalno delo v podaljšanem bivanju v devetletni osnovni šoli: didaktični priročnik za vzgojno-izobraževalno delo v podaljšanem bivanju. Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
4. Llimos, A. (2009). Preprosti izdelki v 5 korakih. Tekstil. 1. izd. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije.
5. Šimnic Novak, U. fotografije iz lastne zbirke.
6. Torkar, P. in Bratož Opaškar, P. (2007). Gospodinjstvo 5, učbenik za 5. razred osnovne šole. 1. izd. 6. natis. Ljubljana, Založba Rokus Klett, d.o.o.
7. Wilkes, A. (1996). Imenitna knjiga za deževne dni. 1. izd. Ljubljana, Založba Mladinska knjiga.